

متن سخنرانی دبیر نشست علمی تخصصی ایران، قفقاز، فرصتها و چالشها

از سال 1918م (92سال قبل) تاریخ منطقه قفقاز وارد یک مرحله ای گردیده که اسم آن را می توان مرحله شکل گیری

تحریف تاریخ منطقه دانست

سرویس قفقاز/خبرگزاری آران
خبرگزاری آران / سرویس قفقاز : همانگونه که عنایت دارید حوزه مطالعاتی موسسه فرهنگی آران که اکنون حدود 10سال از تاسیس آن می گذرد ، مسائل تاریخی،جغرافیایی ،سیاسی و فرهنگی منطقه قفقاز است. قفقاز در طول تاریخ همیشه ایام از اهمیت فوق العاده ای برخوردار بوده است و دلیل بارز این ادعا؛ درگیریها و جنگهای پی در پی امپراتوریهای مطرح قرون گذشته از جمله امپراتوری عثمانی و امپراتوری روس با ایران جهت تصاحب این منطقه می باشد که در نتیجه همین جنگها امپراتوری روس تزار؛ توانست با زمینه چینی بریتانیا در سال 1828م (182سال قبل) این منطقه را از ایران جدا نماید. قفقاز امروز نیز از اهمیت بالایی برخوردار است ؛ چنانچه سه عامل اقتصاد،سیاست و جغرافیا را در اهمیت بخشی به یک منطقه موثر بدانیم ،منطقه قفقاز از حیث هر سه موضوع واجد اهمیت فراوان است. به عبارت دیگر این منطقه از لحاظ ژئوپلیتیک ،ژئو اکونومیک و ژئو استراتژیک جزء مناطق الویت دار دنیا محسوب می گردد که رقابتهای همه جانبه قدرتهای منطقه ای و فرامنطقه ای بر سر نفوذ در این منطقه مثبت این ادعا است . حال منطقه ای با این ویژگیها در کنار جمهوری اسلامی ایران و دارای بیش از 800 کیلومتر مرز مشترک با کشور ما می باشد . چنانچه اگر هیچ عامل دیگری از قبیل اشتراکات تاریخی ،فرهنگی و مذهبی بین ایران و این منطقه وجود نداشت باز همین همسایگی با یک چنین منطقه مهمی می طلبد که دستگاه سیاست خارجی کشور و نیز همه جریانها تاثیر گذار در روابط بین المللی کشور مانند رسانه ها و دانشگاهها نگاه ویژه ای به این منطقه داشته باشند؛حال آنکه موضوع قفقاز و تاثیر گذاری آن در منافع ملی و امنیت ملی ایران به دلیل اشتراکات پیش گفته فراتر از این مسائل است.

در خصوص قفقاز از جنبه های مختلفی می توان بحث نمود. در این مجال اندک بنده می خواهم به اجمال در خصوص تاریخ منطقه صحبت کنم. از سال 1918م (92سال قبل)تاریخ منطقه قفقاز وارد یک مرحله ای گردیده که اسم آن را می توان مرحله شکل گیری تحریف تاریخ منطقه دانست. در این سال پس از انقلاب 1917 م روسیه محمد امین رسول زاده در بخشی از قفقاز که تا آن روز با عناوینی مانند آلبانیا، آران و بعدها هر بخشی به نام خاص خود مانند بادکوبه و... نامیده می شد جمهوری تاسیس نمود که با تحریک امپراتوری عثمانی ،عنوان آن را از نام تاریخی منطقه جنوب رود ارس یعنی آذربایجان که در طول تاریخ همیشه بخش جدایی ناپذیر ایران بوده است به عاریت گرفت و آن را جمهوری دموکراتیک آذربایجان نامید؛ در حالی که خود محمد امین رسول زاده در کتابی که با عنوان جمهوری آذربایجان ،چگونگی شکل گیری و وضعیت کنونی آن به فارسی ترجمه شده است عنوان می کند که « بنا به جغرافیای رسمی قبل از جنگ جهانی ، آذربایجان به تبریز و حوالی آن که در شمال ایران واقع است اطلاق می شد. آذربایجان که نام آن پس از جنگ و انقلاب کبیر روسیه بر سر زبانهاست ، عبارت از منطقه ای است واقع در شمال آذربایجان سلف الذکر که جنوب شرقی قفقاز را در بر می گیرد و مرکز آن باکو است.» البته استنادات تاریخی در اینکه آذربایجان تاریخی صرفا مناطق جنوب ارس بوده فراوان است که در مقام بیان آنها نیستم،بالاخره آنچه مشهود است اینکه این نامگذاری در آن زمان اعتراضات زیادی در داخل ایران برانگیخت به طوری که پیشنهاد شد نام آذربایجان به آزادیستان تغییر یابد تا از این طریق حقایق تاریخی مشتبته نگردد هرچند که این اعتراضات مدتی بعد فرو کش نمود.

این موضوع از این جهت قابل تامل می نماید که مبدا تحریف تاریخ منطقه شد و بعد شاخ و برگ پیدا کرد و بحث آذربایجان جنوبی و شمالی و تلاش برای ایجاد آذربایجان واحد مطرح گردید که در سال 1324 شمسی این تلاشها هرچند به صورتی ناقص و برای مدت یک سال به عینیت نزدیک شد و امروز نیز همین تحریف تاریخ به ابزار اصلی رسانه ها ،برخی احزاب ،برخی محافل دولتی و غیر دولتی و حتی تدوین کنندگان کتب درسی در همسایه دیوار به دیوار ما تبدیل شده است تا در سایه این ابزار خواسته دشمنان ایران و اسلام به ویژه رژیم صهیونیستی و آمریکا که همانا دوری و عداوت مردم و دولت های دو کشور شیعی دنیا نسبت به همدیگر است جامه عمل بپوشد.

امروزه در کتب درسی جمهوری آذربایجان شخصیتهای ایرانی مثل شیخ محمد خیابانی ،ستارخان و باقرخان که در راه آزادی ایران و مبارزه با استبداد داخلی و استعمار خارجی تا پای جان مبارزه کردند به عنوان افراد قوم گرای ضدایرانی خواهان تشکیل آذربایجان واحد معرفی می شوند که کتاب آتا یوردو که در کلاس پنجم مدارس این کشور تدریس می شود تنها یک نمونه از کتب فوق است. امروزه کتب درسی مدارس و دانشگاهها و همچنین رسانه های این کشور؛ ایرانی را که در نتیجه قرار دادهای گلستان و ترکمنچای 17 شهر زرخیز خود را از دست داده است به عنوان کشوری که با همکاری روسیه آذربایجان واحد را دو نیم کرده و بخش جنوبی آن را از آن خود نموده معرفی می شود و تلاش می گردد

ایرانی و فارس دشمن سرسخت آذربایجانی و آذربایجان معرفی شود که البته همه این تلاشها در امتداد تلاشهای هفتاد ساله کمونیستهای شوروی است. همه این مسائل که تنها به نمونه هایی اشاره شد در حالی است که در کشور ما در خصوص این مسائل یک سکوت عجیب رسانه ای و علمی حاکم است که اگر این سکوت در سطح ملی با این توجیه که عکس العمل یک کشور دارای تمدن و فرهنگ غنی که دوست و دشمن معترف بدان هستند در مقابل کشوری که سابقه استقلال آن به بیست سال هم نمی رسد و یک دهم جمعیت ایران جمعیت و یک بیستم مساحت ایران مساحت دارد منطبق با تدبیر و عقل نیست ،پذیرفتنی باشد، لیکن این سکوت در سطح مناطق آذری نشین ایران به ویژه شهر تبریز که در طول تاریخ دارای مکتب خاص خود بوده است پذیرفتنی نیست.

امروزه یک دانش آموز آذری زبان ایرانی اگر در طول دوران تحصیل مطالعه جانبی در خصوص مسائل قفقاز نداشته باشد تنها در حد یکی دو پاراگراف در خصوص تاریخ قفقاز که جزئی از تاریخ ایران است و در خصوص قرار دادهای گلستان و ترکمنچای اطلاعات دارد ،حال شما تصور کنید این دانش آموز یا دانشجوی آذری زبان ایرانی بخواهد در کشور همسایه یعنی جمهوری آذربایجان ادامه تحصیل دهد که از این موارد فراوان است و در حال حاضر چندین هزار نفر دانشجوی ایرانی در جمهوری آذربایجان مشغول تحصیل هستند ،حال این دانشجو در مقابل مطالب تحریف شده که بعنوان تاریخ این کشور در کتب درسی ،شبکه های تلویزیونی ،مطبوعات و... به او ارائه می شود چه واکنشی نشان می

دهد ؟ آیا چیزی برای مقابله به مثل دارد یا دستهای خود را در مقابل تاریخ نوشته شده به دست آنان بالا خواهد برد؟

البته لازم هم نیست همیشه این دانشجو به آنجا سفر کند بلکه اندیشه آنها ،تاریخ مورد نظر آنها و تبلیغات آنها در قالب فیلم ،برنامه های به اصطلاح مستند تاریخی،بخشهای مختلف خبری و... از طریق شبکه های تلویزیونی آنها میهمان خیلی از خانواده های مناطق آذری نشین ایران هستند که بخشی از نتایج میزبانی این خانواده ها از اندیشه های آنها را سال گذشته در استادیوم یادگار حضرت امام (ره) ملاحظه کردیم .

سخن به دراز کشید در حد یکی دو دقیقه ماحصل سخن را عرض می کنم و آن اینکه موسسه فرهنگی آران در خصوص مسائل قفقاز سه الویت و دغدغه دارد که همانها فلسفه تشکیل چنین نشستها و همایشهایی را تشکیل می دهد. اولین نکته لزوم زمینه سازی جهت تعمیق روابط ایران با کشورهای منطقه قفقاز است که کمترین نتیجه این موضوع علاوه بر منافع اقتصادی ،صنعتی و... اینست که تعمیق روابط باعث خواهد شد دشمنان ایران اسلامی به ویژه رژیم صهیونیستی و آمریکا نتوانند در این منطقه سیاستهای ضد ایرانی خود را اجرا کنند . البته موضوعی که در اینجا بایستی مورد اشاره قرار گیرد اینکه بیان برخی مطالب حاشیه ای مانند لزوم الحاق مجدد قفقاز به ایران که مخالف صریح سیاستهای اعلامی و اعمالی نظام جمهوری اسلامی ایران نیز هست نه تنها کمکی به حل مسائل موجود نمی کند بلکه جایگاه ایران را در این منطقه بیش از پیش تضعیف می

نماید. این نکته را از این جهت عرض کردم تا موضع موسسه فرهنگی آران را در این خصوص مشخص نموده باشم که نگاه موسسه آران به کشورهای حوزه قفقاز نگاه به کشورهای مستقل و عضو سازمان ملل متحد می باشد و اتفاقاً خواست اساسی این موسسه استقلال واقعی و به تمام معنای آنها می باشد.

دومین الویت موسسه فرهنگی آران شفاف سازی تاریخ منطقه است که خواه ناخواه مرتبط با تاریخ ایران است، ما اگر بتوانیم تاریخ را آنگونه که اتفاق افتاده نشان دهیم بسیاری از ابزارهای دروغین محافل ایران ستیز و قوم گرا از آنان سلب خواهد شد که پیشنهاد مشخص ما در این خصوص ایجاد نهضت علمی جهت تنویر و شفاف سازی تاریخ منطقه است که تدوین کتاب درسی تاریخ محلی برای مناطق آذری نشین ایران می تواند گام اول این نهضت باشد. و آخرین نکته حراست از فرهنگ اصیل ایرانی است که امروزه علیرغم گذشت یکصد و هشتاد سال از انفکاک قفقاز از ایران، هنوز می توان نمادهای مادی و معنوی فرهنگ ایرانی را در قفقاز به ویژه در جمهوری آذربایجان مشاهده نمود. البته در بحث از فرهنگ ناگفته پیداست که بخش عمده فرهنگ ایرانی را مذهب تشیع تشکیل می دهد که مذهب بیش از 80 درصد مردم جمهوری آذربایجان به عنوان مهمترین کشور منطقه قفقاز و دومین کشور شیعی دنیا می باشد که متأسفانه این مذهب از یک سو در معرض برخی جریانها مثل جریان اباحه گری و فرهنگ برهنگی غرب و از سوی دیگر در معرض برخی فرقه های انحرافی مانند وهابیت و بهائیت قرار گرفته است، هرچند که امروزه شاهد یک جریان آرمانخواهی شیعی در جمهوری آذربایجان هستیم که ایستادگی شیعیان در مقابل حکم قطعی شده تخریب مسجد حضرت فاطمه زهرا و نیز برگزاری تظاهرات ضد صهیونیستی علیرغم همه محدودیتهای موجود تنها نمونه ای از جریان فوق می باشد.

امیدوارم این نشست و نشستهای بعدی که ان شاء الله... با یاری مسئولین توانمند استان برگزار خواهد شد بتواند در تعمیق روابط، تنویر تاریخ و حفظ فرهنگ ایرانی – اسلامی در منطقه قفقاز مثمر ثمر باشد.

والسلام .